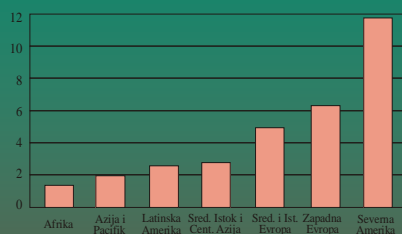

➤ Aktivnosti ljudi i životna sredina

- Eksploatacija i zagađenje (industrijska revolucija)
- Zaštita životne sredine
- Reformisani pristup razvoju → Održivi razvoj

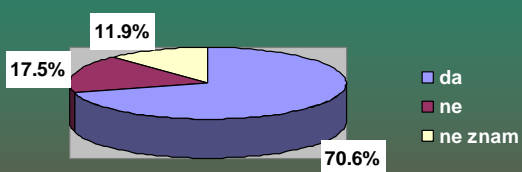
"Ekološki tragovi"
u milionima hektara (1996.)

Ekološki trag se izražava u jedinici površine (ha) po stanovniku, a aproksimativno odgovara površini koja pojedincu obezbeđuje hranu, infrastrukturu, korišćenje fosilnih goriva, odlaganje otpada, itd, tako da oslikava uticaj koji pojedinac (kao pripadnik određene društvene zajednice) ima na životnu sredinu

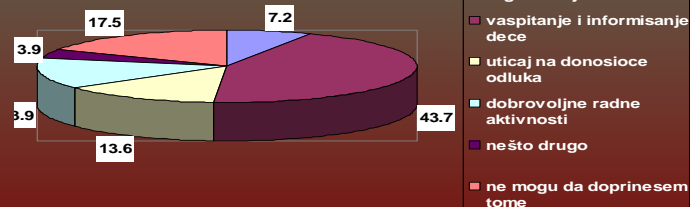
“EKOLOŠKA SVEST”

- Da li je postoji sposobnost prepoznavanja ekoloških problema?
(da li postoji dovoljan nivo znanja o zagađenju životne sredine i aktivnostima u cilju poboljšanja – mera zaštite)
- Da li postoji dovoljna informisanost o kalitetu životne sredine?
- U kojoj meri su građanke i građani spremni da se uključe u rešavanje konkretnih ekoloških problema u svojoj (lokalnoj) sredini?
- Pravo na život u zdravoj životnoj sredini (garantovano Ustavom)
- Da li su građani upoznati sa pravom učešća u donošenju odluka (posebno onih koje su bitne sa stanovišta očuvanja i unapređivanja kvaliteta životne sredine – Arhuska konvencija)?

Da li po vašem mišljenju čovek kao pojedinac može da utiče na otklanjanje/ublažavanje ekoloških problema?

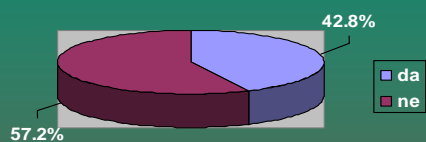
I kako?

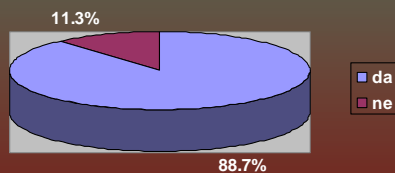
Da li ste informisani o nekom ekoloskom problemu u Vasoj sredini?

		MESTO					Total
		Novi Sad	Sombor	Apatin	Backa Palanka	Pancevo	
ne	broj odgovora	74	42	31	30		177
	% u okviru odgovora ispitanika datog mesta	74,7%	60,9%	68,9%	50,0%		49,4%
da	broj odgovora	25	27	14	30	85	181
	% u okviru odgovora ispitanika datog mesta	25,3%	39,1%	31,1%	50,0%	100,0%	50,6%
Total	broj odgovora	99	69	45	60	85	358
	% u okviru odgovora ispitanika datog mesta	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

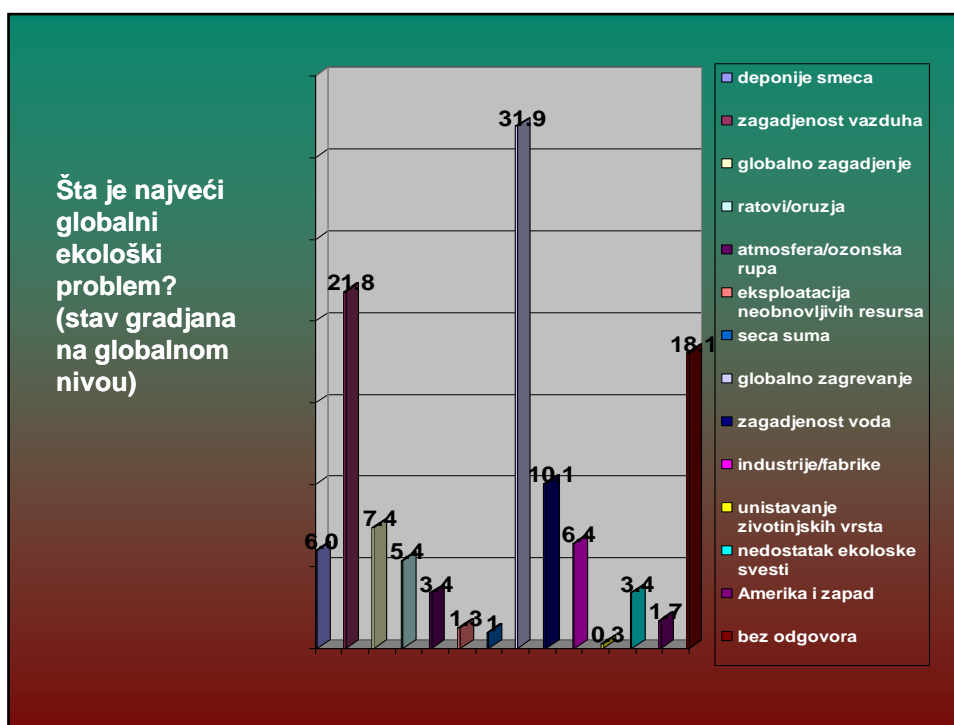
Da li ste culi za zagadjenost Velikog bačkog kanala?

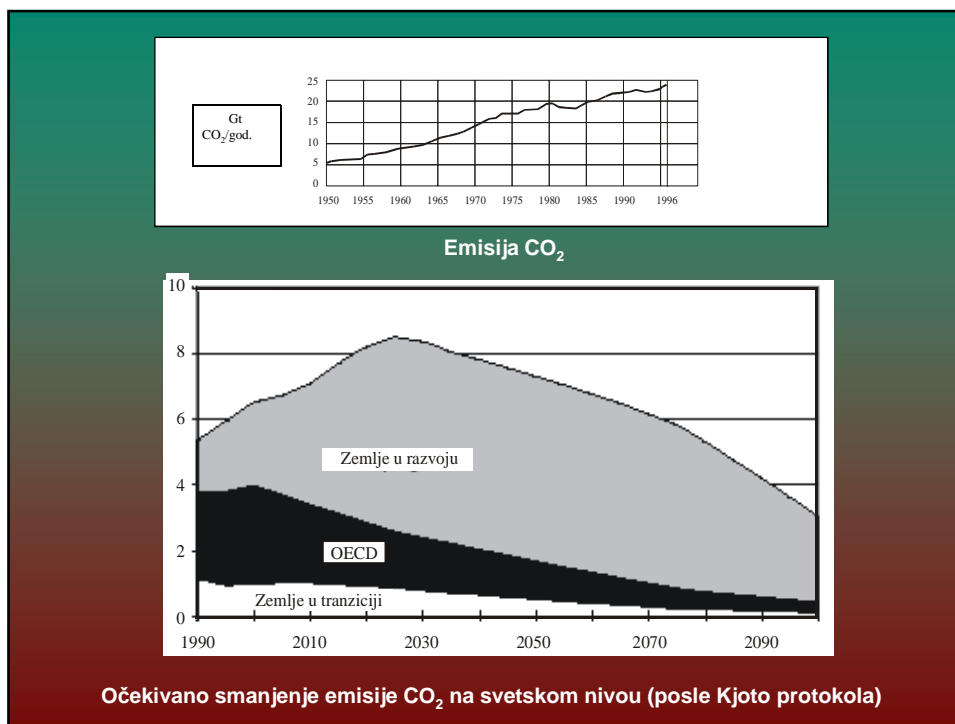
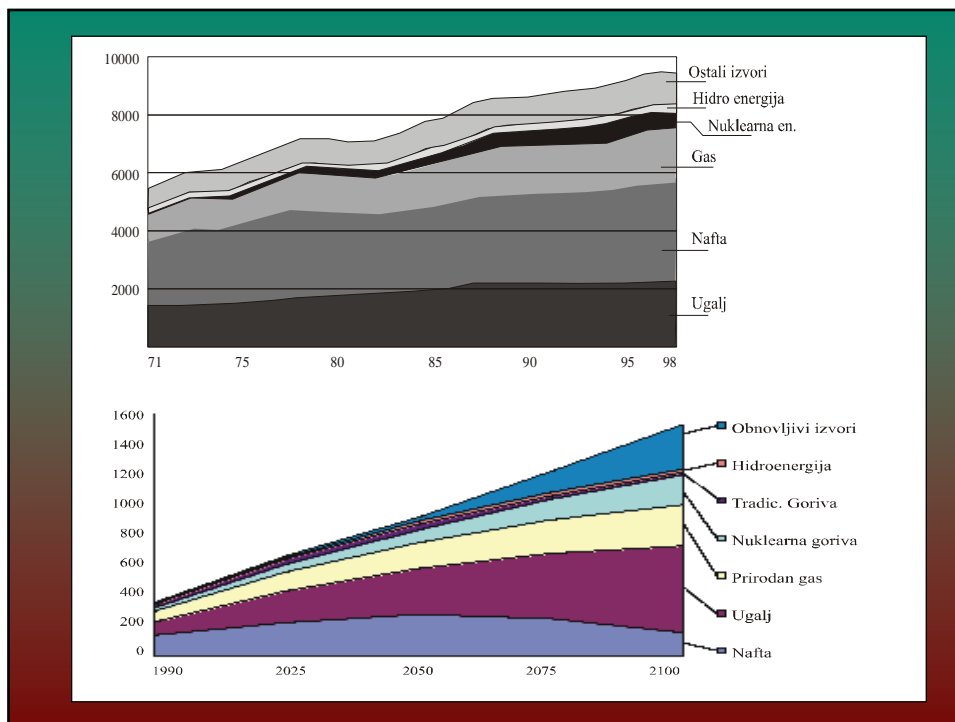

Da li ste culi za zagadjenost vazduha u Pancevu?

Ekološki problemi prisutni u Vojvodini (stav građana)	Procenat odgovora DA
Nedostatak dovoljne količine i snabdevanja stanovništva vodom za pice i često prisusvo stetnih materija u vodi	83,4
Prekomerna zagađenost površinskih voda, i nedovoljna kontrola i kažnjavanje zagađivača površinskih voda	89,8
Nedostatak postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, pre nego što se ispuste u površinske vode	86,4
Veliki broj divljih deponija	92,5
Položaj i problemi Nacionalnog parka "Fruška gora", posebno u slučaju seče šuma, bez obnavljanja i sadnje drveća, problem sa ledinačkim jezerom,...	69,4
To što je Vojvodina najmanje pošumljeno područje u Evropi	53,9
Prekomerna zagađenost vazduha u okolini velikih fabrika.	93,9
Krivolov, nekontrolisani lov, nesavesno ponašanje korisnika lovišta i prekomerno uništavanje divljači	84,5
Nebriga prema biodiverzitetu i nedostatak propisa u odnosu na prisustvo genetski modifikovanih organizama.	58,8

**Koje pojave ukazuju na globalni karakter
zagađenja životne sredine?**

- Acidifikacija (kisele kiše) - emisija SO_2
- Oštećenje ozonskog omotača – emisija CFC, HCFC
- Globalno zagrebanje - emisija gasova “staklene bašte”

**Koji su to gasovi sa
efektom staklene
bašte?**

**Koja goriva spadaju
u grupu fosilnih
goriva?**

**Kako smanjiti
emisiju CO_2 ?**

DPSIR model praćenja indikatora

- UZROK (pokretač)(D) ←
- PRITISAK (emisija)(P)
- STANJE (koncentracija, količina)(S)
- UTICAJ (posledice, zdravlje stanovništva)(I)
- ODGOVOR (politika, ulaganje, upravljanje)(R) —

Klimatske promene

- UZROK – upotreba fosilnih goriva (ugalj, nafta) ←
- PRITISAK – emisija ugljendioksida (CO₂)
- STANJE – rast koncentracije ugljen dioksida
- UTICAJ – klimatske promene (rast prosečne temperature, česte promene, poplave, suše, nepogode)
- ODGOVOR – medjunarodni protokoli (Kjoto, Kopenhagen...), obnovljivi energetske izvori, kvalitet goriva... —

"...skup aktivnosti koje omogućavaju zadovoljavanje potreba danas, ne umanjujući mogućnosti budućim generacijama da zadovolje svoje sopstvene potrebe."

Burthland Comision